

KALKINMA HAMLELERİNİN BATI DIŐI ÖRNEKLERİ: TÜRKİYE VE GÜNEY KORE'NİN KARŐILAŐTIRILMASI

CAHİT ASLAN

Çukurova Üniversitesi

ALİ TANER

Çağ Üniversitesi

ÖZ

Bu çalışmada, Türkiye'nin kalkınma süreci bu konuda rüştünü ispatlamış olan Güney Kore ile karşılaştırıldı ve birlikte değerlendirildi. Analizler OECD gibi uluslararası kuruluşların verileri üzerinde gerçekleştirilirken literatür de dikkate alındı. Değerlendirmeler, bağımlılık okulu ve modernleşme okulunun iddiaları göz önünde bulundurularak yapıldı. Hemen hemen aynı dönemde kalkınma sürecine başlayan her iki ülkenin elde ettiği başarı farklılıklarının nedenlerinin toplumların sahip oldukları yapısal özelliklerine bağılı olarak gerçekleştiği görüldü.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Güney Kore, Kalkınma, Gelişme

EXAMPLES OF NON-WESTERN DEVELOPMENT MOVEMENTS: COMPARİSON BETWEEN TURKEY AND SOUTH KOREA

ABSTRACT

In this study, the development process in Turkey was assessed through comparison with South Korea which has proved its adequacy in the subject. While analyses are performed using data from international organizations such as OECD, the literature, as well, is taken into consideration. The claims of dependency and modernization schools were considered in the study. It is shown that although both countries began the process of development at relatively the same time, the differences in and causes of each country's success could be contributed to the structural characteristics of the societies.

Keywords: Turkey, South Korea, Improvement, Development.

Batı'nın ulaŐtıđı gelişim düzeyi dünya tarihinin son iki yüzyılına Őekil verdi ve hâlâ da Őekil vermeyi sürdürmektedir. Batı dıŐı toplumlarının gelişiminin Batıya rağmen olamayacağı da bazı gelişme kuramları tarafından tartıŐılmaktadır. Bu kuramlar Latin Amerika'daki ülkeler gibi az gelişmiŐliđi toplumların içsel dinamikleri ya da feodalizminden hareketle açıklamak yerine, kıtanın dıŐa bağımlılığı üzerinde yoğunlaŐmayı tercih etmiŐtir (Ercan, 2013). Fakat gerek Güney Kore gerekse Türkiye hemen hemen aynı dönemlerde Batıya rağmen kalkınmalarını gerçekteŐirebilecekleri iddiasıyla kalkınma hamlelerine giriştiler. Bugün gelinen nokta, dünya ekonomik gelişmişlik sıralamasında Türkiye 18. sırada yer alırken Güney Kore 12. sırada yer almaktadır. Dünya Bankası "ekonomiler listesi"nde Güney Kore yüksek ekonomiler kategorisinde gösterilirken Türkiye orta gelirli ekonomiler listesinde gösterilmektedir.¹Güney Kore önümüzdeki 20 yıl içinde de 8. sıraya yükselmeyi hedeflemektedir. Üstelik Türkiye bu ekonomiyi 78 milyonluk bir nüfusla gerçekteŐirirken Güney Kore 50 milyon nüfusla gerçekteŐirmektedir. Türkiye 1923 yılında cumhuriyeti ilan ederken Güney Kore 1948'de cumhuriyeti ilan etmiŐtir. Bu süre içinde Türkiye parlamenter demokrasi ile idare edilirken Güney Kore her daim halk tarafından seçilen başkanlık sistemiyle idare edilmektedir.² Fakat bu durum iki ülke arasındaki kalkınma sonuçlarının farklılığını açıklamada yetersizdir ve hatta aldatıcı olabilir. Sorunun daha da derinlerde olduğu muhakkaktır.

Çoğunlukla iki ülke arasındaki karşılaŐtırmalar temel makroekonomik göstergeler bakımından yapılmaktadır. Fakat bu makroekonomik çıktıları meydana getiren esas itici unsur yöneticilerin hayata geçirdikleri politikalar kadar sosyal sermaye, kültürel sermaye gibi toplumun sahip olduğu sosyolojik dinamikler de önemlidir.

Ülkelerin uyguladığı ekonomi politikaları onların ekonomik gelişmeleri üzerinde büyük etkileri olduğu bilinmektedir. Fakat bir kayısı çekirdeği örnek olarak alınırsa bir kayısı ağacı olabilmesi ve daha sonra kayısı meyvesi vermesi için gereken potansiyel bütün kayısı çekirdeklerinde mevcut olmasına rağmen bu çekirdeklerden biri humuslu diğerisi ise kireçli toprağa ekildiğinde farklı sonuçlar elde edilecektir. İşte bu örnekte olduğu gibi uygulanan ekonomi politikalarının (aynı zamanda siyasal) nasıl bir sosyolojik dinamikle hayata geçirildiği daha önemli bir hale gelmektedir. Bu yüzden iki ülke ara-

1 <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/CLASS.XLSsite> (21.01.2016)

2 http://www.servat.unibe.ch/icl/ks00000_.HTML (21.01.2016)

sındaki farklılıklar iktisat biliminde kalkınma kavramı olarak ele alınılırken sosyolojide gelişme kavramı olarak ele alınmaktadır.

İktisadi açıdan “kalkınma, halkın değer yargıları, dünya görüşü ile tüketim ve davranış kalıplarındaki değişimleri içerecek biçimde toplumsal ve kurumsal yapıda dönüşüme yol açan büyümedir. Kısaca, ekonomik gelişme anlamında kullanılır. Terim, ekonomik kalkınma, iktisadi kalkınma, ekonomik gelişme sözcükleriyle eş anlamlıdır. Yanlış biçimde, toplumsal kalkınma, sosyo-kültürel evrim, sosyal gelişim, insani gelişim ile bir tutulur. Bunlar ekonomik kalkınma ile ilişki halindeki diğer kavramlardır” (Yücel, 2016).

Gelişme kuramları ise toplumları, bir tarafta “gelişmiş” ülkeleri diğer tarafta ise “az gelişmiş” ülkeleri koyarak sosyal değişim düzleminde değerlendirmektedir. Sonuçta iki ana kategoriye indirgenmiş kuramlar çıkmaktadır. Bunların bir tarafında “Modernleşme Kuramları” yer alırken diğer tarafında “Bağımlılık Kuramları” yer almaktadır (Kuhnen, 1986). Bu çalışma Bağımlılık Okullarının savında olduğu gibi sosyal değişimin dışsal, uluslararası etkisi olduğunu bir sayılı olarak kabul etmekle beraber, toplumların içsel dinamiklerini de dikkate almaktadır. Bu yüzden Modernleşme Kuramları’nın bahsettiği üzere problem gelişmişlik ve az gelişmişlik çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Kısaca bu araştırmanın konusu Türkiye ile Güney Kore ülkelerinin gelişim süreçlerini OECD’nin kabul ettiği gelişim parametreleri açısından karşılaştırmaktır. Araştırmanın amacı Türkiye’nin gelişim dinamiklerini uluslararası rekabette avantaj ve dezavantajlarını karşılaştırmalı yöntem açısından açıklayabilmektir. Çalışma betimsel yöntemle dayalı olarak yürütülmüştür. Araştırma için gerekli olan veriler başta OECD olmak üzere yerel, ulusal ve uluslararası kaydı verilerinden toplanmış ve betimlenerek analiz edilmiştir.

Kaba hatlarıyla benzer süreçler yaşayan her iki ülke sosyal değişim sürecinde benzer sonuçlar elde edememiştir. Bu yüzden kalkınma bakımından zaman içerisinde meydana gelen farklılıkları Bağımlılık Okullarının yaptığı gibi yalnızca dışsal faktörlerle anlatmak mümkün değildir. Ülkelerin sahip oldukları sosyolojik dinamikleri hesaba katmayan açıklamalar spekülasyonlardan öteye gidemeyecektir. Şimdi iki ülke aralarındaki kalkınma farklılıklarının tarihsel ve yapısal kökenlerine bakalım ki bu makale de amacına ulaşmış olsun.

1. Güney Kore ve Türkiye'nin Kısa Tarihsel Arka Planı

Batı'nın Doğu sömürüsünden daha fazla pay alma arzusu, iki dünya savaşına neden olmuştu (Coşkun, 1989: 293). Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu yenildi, savaşı kazanan ölkelerce paylaşılmak istendi ancak halk mücadelesi sonucu siyasi bağımsızlığını devam ettirdi. Siyasi bağımsızlıklarını koruyabilmiş Batılı olmayan ölkelerin Batı egemenliğine dâhil edilebilmesi amacıyla savaşın ekonomik anlamda devam ettirildiği de bilinmektedir (Brenner, 1977: 25-92). Bu amaçla Batı, İkinci Dünya Savaşı'na kadar Türkiye'nin de içinde bulunduğu *Batı dıőı* ölkelere liberal uygulamalar çerçevesinde şekillenen "açık kapı politikası"nı önerdi, böylelikle klasik sömürgeciliğin dayanağını oluşturmaya çalıştı. Aynı dönemlerde ise Güney Kore, "Doğu'da Batı olabilmek" misyonunu üstlenen Japonya'nın sömürge yönetimi altındaydı (Azman, 2005, 518-520).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı dünya egemenliğini sürdürme hususunda liderliği ABD yapmaya başladı. Bu dönemde kapitalist ABD'nin öncelikli hedefi, egemenlik düzenine tehdit olarak gördüğü komünist SSCB'nin nüfuz alanının artmasını ve gelişmesini engellemek, böylece komünizmi tecrit etmekti (Lie, 1998: 24). ABD ve SSCB; yoksul, siyasi olarak bağımsız, az gelişmiş ölkeleri kapitalist ya da komünist bloğa dâhil ederek güçlenmek istedi ve bu ölkelere siyasi ve ekonomik anlamda ilgi gösterdi (Tüylüoğlu, 2004). Türkiye ve Güney Kore, bu politik arka planda saflarını kapitalist bloktan yana belirledi ve aynı yıllarda ekonomik kalkınma sürecine başladılar. Daha önce bahsedildiği gibi günümüzde Güney Kore, gelişmiş ölkelere katılırken, Türkiye ekonomik gelişme mücadelesine devam etmektedir. Her iki ölkenin de emperyalizm ile olan deneyimleri mevcut olmasına rağmen bu farklı gelişmişlik düzeylerin bağımlılığı dışında bir takım açıklamaları da gerekli kılmaktadır.

2. 1945-1960: Soğuk Savaş Yılları

Kore, 35 yıllık sömürge yönetimi sonrasında Japonya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılması sonucu bağımsızlığını kazandı, ancak ölkenin Güneyi ABD, Kuzeyi ise Rusya vesayetine girmişti. 1948'de Güneyde cumhuriyet, Kuzeyde komünizmle yönetilen (Nahn, 1998: 164-166) iki ayrı öлке ortaya çıktı. 1960'a kadar olan dönemde Güney ve Kuzey arasında savaş yaşandı; savaşın yaraları ABD ve BM yardımlarıyla sarılmaya çalışıldı. Aynı yıllarda Türkiye, çok kısa bir süre önce savaştan çıkmış konumdaydı ve 1946 itibariyle çok partili hayata geçiş ve demokratik rejimi yerleştirme çabaları başladı.

Kapitalist bloğun lideri ABD, dış siyasetini belirleyen antikomünizm çerçevesinde müttefiklerini desteklemekteydi. Bu nedenle Güney Kore'ye yardımlar başladı. Eugene J. Taylor, New York Times gazetesindeki yazısında “Kore'nin sosyoekonomik yeniden inşası projesi, Batı'nın öncelikli amacı olan komünist saldırısının yayılımını engellemek için önemlidir” diyerek Kore'ye olan asıl ilginin, antikomünist politikalar çerçevesinde ABD'nin kendi istikrarını koruma gayreti olduğunu doğrulamıştı (Lie, 1998: 24). ABD yardımlarının Avrupa ayağını ise *Marshall Yardımları* oluşturmaktaydı. ABD ile hem bu ülkelerin SSCB'ye karşı askeri gücünü artıracak hem de en büyük ticaret ortağı olan Avrupa ülkelerinin alım gücünü artırarak arz fazlasını satabilecekti (Güney, 2006: 108). Türkiye de 1947'de imzalanan bir anlaşmayla bu yardımlardan faydalandı. Türkiye, bu yardımları kendi topraklarında üs isteyen ve istekleri kabul edilmezse her an savaş açabileceğini düşündüğü SSCB'ye karşı güvence olarak görmekteydi ve bu yardımların devamı ekonomik problemin çözümü için de önemliydi. Fakat Türkiye'nin Batı dünyasına girmesi eşitlik ilkesi korunarak sağlanmamıştır. Batı çökmekte olan imparatorluğun karşısında takındığı tavrı andırır biçimde, Türkiye'ye tepeden bakarak yardım elini uzatmıştır (Bkz. Kongar, 1976: 307-308). ABD'nin Güney Kore'ye 1961'e kadar yaptığı yardımlar 1,9 milyar doları, BM yardımları ise 150 milyar doları bulmuştu (Nahn, 1998: 222-228). 1960'a kadar Türkiye'ye ABD ve uluslararası yardım kuruluşları tarafından yapılan yardımların toplamı ise 2 milyar dolar idi (Kepenek, 1997: 123). Buradan Güney Kore'nin ayağa kalkmasında ABD'nin ve uluslararası kuruluşların son derece etkili olduğu söylenebilir.

Güney Kore'nin ekonomik gelişme planı için uygun görülen, karşılaştırılmalı üstünlüğe sahip olduğu tarım ürünleri üretimine yoğunlaşarak hammadde ihtiyacı olan Japonya'ya satması, ihtiyacı olan endüstri ürünlerini ise Japonya'dan almasıydı. Japonya'ya olan destek ise ABD'nin Asya'da bir kapitalist blok kurma hayali ve bu bloğun liderliği için Japonya'yı uygun görmesiydi. Bu amaca ulaşmak için Japonya, ABD'nin üstlendiği rolü Asya'da oynayacak, Asya ülkelerinden üretim için gereken hammaddeyi alacak ve bu ülkelere endüstri ürünü satarak ödemeler dengesinde fazlalık yaratacaktı. (Lee, 2001: 109).

Aynı yıllarda Türkiye'ye de Güney Kore'ye önerilen ekonomi politikaları telkin edildi. Türkiye'nin ABD yardımlarından yararlanabilmesi ve özellikle Marshall Planı kapsamına dâhil edilmesi, dış yardım çevrelerinin isteğiyle oluşturulan öneri paketiyle ekonomi politikasında köklü değişiklikler yapılma-

sı koőuluna bağlandı. Öneri paketinde ekonomide kamu giriőimciliėinin daraltılması ve özel kesime daha hızlı gelişme olanağı tanınması da bulunmaktaydı. Ek olarak, Türkiye'de ağır sanayi (demir-çelik, ağır kimya, özellikle kimyasal gübre ve selüloz kâğıt) kurulmamalı, tarım ürünlerinin işlenmesi hafif metal, inşaat malzemesi, deri orman ürünleri, seramik ve el sanatlarına dayalı sanayileőmeye önem verilmeliydi. Aynı zamanda ekonomik gelişme için yerli ve yabancı sermayeye sağlanan olanaklar arttırılmalıydı. Gözden kaçırılmaması gereken bir nokta olarak Türkiye'nin Marshall Planı kapsamına alınmasında özellikle, Avrupa'nın yeniden inőasına, tarım ürünleri ve madencilik üretimiyle katkıda bulunabileceği görüşünün dış yardım çevrelerinde egemen olmasının etkili olduğunu ifade etmek gerekir. Neticede ABD yardım uzmanları Türkiye tarımının pazara açılması ve tarımsal üretimin arttırılması konusunda görüş birliğine vardı. Böylece Türkiye'nin 1946'dan sonra ekonomi politikası ABD ve ABD ile aynı önerileri paylaşan Dünya Bankası, Marshall Planı'nı yürütmekle görevli OEEC-Avrupa Ekonomik İşbirliği Organizasyonu (1961'den sonra OECD-Ekonomik Gelişme ve İşbirliği Organizasyonu) ve IMF-Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası yardım ve finans kuruluşları tarafından belirlendi (Kepenek, 1997: 95, 96). 1946'dan önce on altı yıldır kesintisiz olarak uygulanan kapalı, korumacı, dış dengeye dayalı ve içe dönük iktisat politikaları adım adım gevşetildi. Tarıma, madencilğe, alt yapı yatırımlarına ve inşaat sektörüne öncelik veren ve ithalatın serbestleştirilmesini gerekli kılan bu uygulamalar sonunda, 1946 senesine kadar denk olan ödemeler bilançosu açık vermiş, dış açıklar kronikleőmeye başlamış ve bu açıkların telafisi için yine dış yardıma başvurulmuştu. Hâlbuki Türkiye'nin, II. Dünya Savaşı sonunda 250 milyon dolarlık, yani 1946 ithalat hacminin iki mislinden fazla döviz rezervi, 1946'da da 100 milyon dolara yakın dış ticaret fazlası bulunmaktaydı (Boratav, 2007: 94-96). Bu olumsuz geliőmelere karşın tarım kesimi önemli değişmeler sürecine girmişti. Başta traktör olmak üzere çağdaş girdi kullanımını artmış, işlenen tarım alanı genişlemişti. Dönem boyunca sanayi kesimi ise tarımsal değişime ve kentleşmeye bağlı olarak iç pazarın genişlemesi sonucu canlılık kazanmıştı. Ancak özel sanayi yatırımları belli bir düzeyin üzerindeki enflasyon oranının varlığında azalma eğilimi göstermişti. Dış alım güçlüğü ve karaborsa meydana gelmişti (Kepenek, 1997: 115, 116, 130).

Güney Kore'de ise 1948-1960 yılları arasında ithal ikameci ve tarıma öncelik veren ekonomi politikalarının sonuçları şöyleydi: Savaş döneminde yüzde 120 olan enflasyon, yüzde 20'ye düştü; 1946-1953 yılları arasında

büyüme oranı yüzde 2,8 iken, 1954-1961 yılları arasında yüzde 3,5'e ulaştı (Lee, 2001: 105). Bu olumlu göstergelere karşın, öncelikli sektör olan tarımda uygulanan politikalar çöktü. Pek çok ürünün üretimi son bulurken, çiftçilerin gelirleri düştü. Sanayi üretimi az sayıda girişimcinin elinde toplandı. Ekonomideki tekelleşme ile optimum üretim düzeyine erişilemedi, uluslararası piyasada rekabetçi fiyatlar çıkarılamadı (Bkz.: Tur, 2008: 53). Kısaca 1946-1960 yılları arasında iki "az gelişmiş" ülkenin ekonomisine yapılan benzer müdahalenin çok farklı sonuçlar yarattığını söylemek mümkündür. Kalkınma iktisadının "az gelişmiş" ülkeleri, Batı'daki endüstrileşme tarihinin belli bir aşamasına denk geldiği varsayımının reddi ve bu ülkelere yönelik tek tip ekonomi politikası reçetesinin ekonomik gelişmeyi sağlamada yetersiz kaldığı söylenebilir.

Sonuç olarak her iki ülkede de II. Dünya Savaşı'nın sonundan 1960'a kadar geçen dönemde, ekonomik gelişme arzu edildiği kadar gerçekleşemedi. Güney Kore'de Başkan Rhee demokrasiyi yerleştirmeye çalışırken baskıcı uygulamalarını arttırıp hükümetin kendisine yakın iş çevresini gözetir uygulamaları huzursuzluklara yol açmıştı. Aynı dönemde Türkiye'de Demokrat Parti hükümeti de kendi yandaşları arasında ayrıcalıklı işlem yaparak halkı ikiye bölmüştü. Bunalıma giren ekonomiye ideolojik çatışmaların yoğunlaşması da eklenince kendilerini devletin gerçek sahibi olarak gören askerler her iki ülkede de aynı sene içinde devlet yönetimini devralmıştı.

3. 1960-1980: Planlı Kalkınma Dönemi

İki ülke ekonomisi de 1962-1980 yıllarında planlar ile yönetilmiştir. Türkiye'de uygulanacak kalkınma planlarının tespiti için "Devlet Planlama Teşkilatı"(DPT), Güney Kore'de ise "Ekonomik Planlama Kurulu" (EPB) kuruldu (Choi, 2013: 31-54). Bu kuruluşlar planlarını yabancı uzmanların danışmanlığı altında oluşturmaktaydı (Kepenek, 1997: 185). Güney Kore'de askeri darbeye başa geçen General Park yönetimi, devletin ekonomide ağırlığının hissedilebileceği bir ekonomi politikası taraftarıydı. Park, komünizme son derece karşıydı, seçimini kapitalist dünyadan yana kullanmıştı ama devletin reel sektörde yalnızca tamamlayıcı rolü üstlenmesini ve ekonomiye olan müdahalesini sadece teşviklerle sınırlandırmasını uygun görmüyordu. Örneğin *chaebolleri* (büyük aile işletmeleri) korumuş, ama bir vizyon çizerek, performans kriterleri koyarak, kriterin yerine getirilememesi durumunda olabilecek caydırıcı yaptırımları ifade ederek beklentilerini bil-

dirmiş ve hedeflerin gerçekleşip gerçekleşmediğini sıkı bir şekilde kontrol etmişti. Devlet, özel girişimciye destekleme fiyatları, seçici kredi uygulamaları, prim verilmesi gibi teşvik önlemleri ya da artan oranda vergilendirme, masrafa katılmaya zorlama vs. gibi caydırma önlemleri ile müdahale etmekteydi. Bankaların devlet yönetiminde olması ise işletmelerin finanslarının devletin elinde olması demekti ki böylece özel sektör devlet işletmeleri gibi disipline edilebilmişti. Park yönetiminin müdahaleci tutumunun ABD yönetimi tarafından oldukça eleştirildiği düşünülebilirdi. ABD, otoriter rejime ne kadar karşı olsa da, Kuzey Kore tehdidi karşısında Park yönetiminin uygulamalarına göz yummaktaydı.

Türkiye'de de devlet ekonomideki etkinliğini hissettirmektedir. Bu dönemde, her ne kadar bankaların tamamı devletin olmasa da özel sektörün devlete oldukça bağımlı olduğunu söylemek mümkündür. Destekleme fiyatları, seçici kredi uygulamaları, prim verilmesi gibi teşvik önlemleri ya da artan oranda vergilendirme, masrafa katılmaya zorlama vs. gibi caydırma önlemleri Türkiye'de de uygulandı. Girişimciler üzerinde devletin etkin bir rolü vardı; fakat devletin özel sektörü, Güney Kore'de olduğu kadar disipline edemediği söylenemez.

Bu planlar sonucunda, Güney Kore'nin GSMH (Gayri Safi Milli Hâsıla)'sı, 1960 yılında Türkiye'nin dörtte biriyken, 1980'de Türkiye'nin yaklaşık bir buçuk katına çıktı. 1970'lerdeki petrol krizi ekonominin durumunu ağırlaştırdı. Fakat ülke, ihracata yönelik yatırım önceliklerini hafif sanayiden ağır endüstrilere çevirmenin olumlu sonuçlarını almış ve planlı ekonomi uygulamalarına devam edildiği beş sene gibi kısa sürede makro göstergeleri oldukça düzelmişti. Türkiye ise Güney Kore'yi geriden takip etmekteydi. Türkiye'de 1977'lerde iç pazar yavaş yavaş doydular, uluslararası piyasaya ucuz ve kaliteli ürün sunamayan ülkenin döviz kaynakları kurumaya başladı. Üretim aksamaya ve toplumsal huzursuzluk artmaya başladı. Petrol krizi ülkedeki sorunlarla eş zamanlı olarak gelişti (Okan, 1998: 70-73). İlk önce 1973 ve ardından 1979 petrol krizleri ile birlikte başta az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler olmak üzere pek çok ülke dış ödeme güçlükleri ile karşı karşıya kaldı. Petrol İhraç Eden Ülkeler Birliği (OPEC)'in petrol fiyatlarına yaptığı yüksek oranlı zamlar nedeniyle söz konusu ülkelerin ödemelerini dış borçlanma yoluyla karşılama yoluna gitmesi ve ardından borçlarını ödeme- de güçlüklerle karşılaşması sonucu bunalım, dış borç krizi şeklinde ortaya çıkmıştı (Bakan, 2009: 119). Türkiye'nin o günlerde içine düştüğü buna-

lımdan, hâkim ideolojinin etkisinde kalarak liberal politikalar uygulamaya başlanmasıyla durumun daha da kötüleşmesine neden oldu.

Güney Kore kalkınma planlarının ana amacı olan sanayileşmeyi baş-
 rırken, Türkiye sanayileşme politikasında hedeflerine ulaşamadı. Ülkedeki
 sanayileşme politikalarının neticeleri incelendiğinde, Güney Kore ve Türki-
 ye'nin 1960'ta sanayi malları ihracatı hemen hemen aynıyken, 1980'de sana-
 yi mallarının ihracattaki payı Güney Kore'nin yüzde 85,9 iken Türkiye'nin
 ise yalnızca yüzde 36yüzde % . olduğu görülmektedir. 1980'lerden sonra
 neoliberalizm yıllarında ise, iki ülke arasındaki gelişmişlik farkı iyice açıldı.
 Güney Kore'nin bu başarısına pek çok iktisadi açıklama getirildi. Neoliberal
 teori Güney Kore kalkınmasını minimal devlet ve serbest piyasa önermeleri-
 nin ispatı olarak göstermekteydi (Tüylüoğlu, 2004: 6). Hâlbuki Güney Kore,
 1960'lardan itibaren her beş yıllık kalkınma planında seçtiği kilit sanayileri
 bebek sanayi saymış, bu alanları dış rekabetten bir süreliğine korumuştur.
 Hatta korumanın yanında önemli ölçüde finansal ve teknik destek vermişti
 (Tur, 2008: 158). Dolayısıyla, neoklasik iktisadın Güney Kore'nin başarısını
 sahiplenmesi çok da doğru değildi. Özet olarak içsel olduğu varsayılan ve
 büyümeyi sağlayan dinamiklerin geç sanayileşen ülkelerde bulunmaması, bu
 dinamiğin dışsal bir etkenle, bir motivasyon aracılığıyla harekete geçirilme-
 si gerekliliğini ortaya koymaktaydı ki bu devletin etkin teşvik mekanizması
 oluşturmasıyla Doğu Asya'da mümkün olmuştu (Okan, 1998: 31).

Sonraları, devletçi yaklaşımın geç sanayileşen ülkelerin ekonomik geliş-
 mesinde tek aktör olarak devleti görmesi Dünya Bankası tarafından eleştiriye
 uğradı. Dünya Bankası neoklasik bakış açısı, devletçi ya da revizyonist bakış
 açılarını özetledikten sonra bu iki yaklaşıma alternatif olarak devletin etkin
 rolüne değinmiş ancak bu rolün dikkatlice sınırlandırıldığını vurgulamış ve dev-
 letin piyasa dostu müdahalesinden bahsetmişti. Gerekli düzeyde beşeri yatı-
 rım yapılmasının sağlanması, özel girişimci için rekabetçi ortam yaratılması,
 dış ticarete açık bir ekonomik yapı oluşturulması ve istikrarlı bir ekonomik
 yapı tesis edilmesi görevini devlet yerine getirecekti. Dünya Bankası'nın or-
 taya koyduğu bu yaklaşıma göre Güney Kore'deki başarılı sonuçlar piyasa
 temelli olan politikalar ile devletçi temele dayanan politikaların zaman ve
 ekonomik yapıya göre değişen kombinasyonları ile elde edildi. Türkiye'nin
 Güney Kore'nin gerisinde kalması ise neoliberal bakış açısıyla, içe dönük
 sanayileşme politikası, devletçi bakış açısıyla, etkin olmayan devlet müdaha-
 lesi, piyasa dostu yaklaşıma göre ise devletin sınırlı görevini yerine getireme-
 mesi şeklinde açıklanabilir.

Bunların yanında içinde yaőadığımız yüzyılda dünya egemenliğinin Batı'nın elinde bulunduğu ve Batı'nın üstünlüğünü devam ettirmek için oluőturduđu ekonomik düzeninde, bir ülkenin ekonomik olarak fakir ya da zengin olmasının, o ülkenin Batı egemenliğinin sürdürülmesindeki yeri ile ilgili olduğu ifade edilmektedir. Buna göre: “Batı'nın dünyaya yayılıőı ve bu yayılıőı ile kendi dünya egemenliğini kurması sonucu bugün bütün ülkeler belli iliőkiler içine girmek durumunda kalmıőlardır. Görülebilecek çeşitli dirençler dünyaya, uygarlığa açılma adı altında kırılmıőtır. Sonuçta bütün ülkeler uluslararası alıőveriőe belli ölçüde katılmak zorunda bırakılmıőtır. Bu katkı ülkenin iktisadi uzmanlık alanına, ülkenin iktisadi uğraőlarının çapına ve kapitalist gelişmeye geçiő ölçüsüne ve en sonunda siyasi ve tarihi çekiőmeler içindeki yerine bağlı olarak deđiőmektedir” (Sezer, 1997: 78). Dolayısıyla 1960'larda dünya ticaretinde hammadde sağlayıcısı olarak dâhil olan Güney Kore ve Türkiye'deki ekonomik gelişmişlik farkı, Batı'nın dünya egemenliği içindeki yeri ile ilgiliydi. Güney Kore, Batı'nın dünya egemenliğine tehdit oluőturan komünizmin tecrit edilmesinde stratejik öneme sahipti ve bu önem Türkiye'ye nispeten Güney Kore'ye çok daha fazla maddi destek verilmesini sađlamıőtı.

Güney Kore'nin başarısının ekonomi politikalarındaki tercihi ya da dünya egemenlik sistemindeki yeri ile açıklamaya çalışan yukarıdakilere benzer yaklaőımlarla beraber, yapısal özellikleriyle iliőkilendiren oldukça geniş bir yazın da bulunmaktadır. Modernleşme teorisinin demokratik olmayan ülkelerin ve geleneksel toplumların yapısal özellikleri nedeniyle gelişemeyeceği varsayımı Güney Kore kalkınması ile örtüşmemektedir ve söz konusu yazın Güney Kore kalkınmasını otoriter rejimler altında verimlilik sağlayabilen ama demokraside verimlilik sağlamayacağı düşünölen “bireysel olmayan” költürlere bağlamaktadır. Otoriter rejim ve bireyci olmayan költür Doğu Asya kapitalizminin özgüllüğu olarak nitelendirilmekteydi (Azman, 2005: 516-525). Sonuç olarak burada modernleşme teorilerinden farklı biçimde olsa da ekonomik kalkınma yapısal özelliklere bađlanmıőtır.

4. 1980-1990

1980'li yıllar her iki ülkenin de siyasi kargaőalıkların bir uzantısı olan darbe yıllarıdır!

Güney Kore'de 1979'da Kore Merkezi İstihbarat Teşkilatı Başkanı Kim Jae Kyu tarafından düzenlenen suikast ile Park öldüröldükten sonra Choi Kyu Hah'nın geçiçi hükümeti kuruldu. Park hükümeti sırasında başba-

kanlık görevini yürüten Choi Kyu Hah geçici cumhurbaşkanı oldu. Fakat suikastken iki ay sonra 12 Aralık 1979'da askeri bir darbeyle Tümgeneral Chun Duhwan iktidarı ele geçirdi ve 17 Mayıs 1980'de sıkıyönetimi ilan etti. Ardından Kim Dae-jung, Kim Young-sam gibi muhalefet liderleri ve eski askerî rejimin savunucularından Kim Jongpil'i hapsettirdi. Chun darbeden sonra çeşitli önlemler alarak iktidara yükseldi, ayrıca Chun geniş bir sıkıyönetim alarak üniversiteleri kapattı, siyasi faaliyetleri yasakladı ve basını kısıtladı, öğrenci ve işçi eylemlerini bastırmaya çalıştı. 17 Mayıs tarihinde cumhurbaşkanı görevine geçtikten sonra Güney Kore'nin genelinde protestolar başladı çünkü halk demokrasi talep ediyordu, özellikle Gwangju şehrinde protestoların yoğun olmasıyla Gwangju Demokratikleşme Hareketi'ni şiddetle bastırmak için Chun bu şehre özel kuvvetler gönderdi.³ Öyle ki 18 Mayıs 1980'de Gwanju'da üniversite yerleşkesini kuşatan hava indirme birliği ile öğrenciler arasında çarpışma yaşanmış ve ertesi gün Gwanju halkı da ayaklanmıştı. Askerler silahsız eylemcilere karşı ateş açtılar, birçok eylemciyi tutuklayıp dövdüler ve şiddet uyguladılar. 27 Mayıs'ta halk liderleri vurularak öldürülmüş ve ayaklanma bastırılmıştır. Dokuz gün süren ayaklanma süresince yüzlerce kişi yaralandı ve resmi ölü sayısı ise 240 olarak bildirildi. İnsan hakları örgütleri bu sayının daha fazla olduğuna inanmaktalar. Bu olaylara paralel uzun süre askeri vesayet devam etti. Chun ve hükümeti Kuzey Kore'yi 1987'ye kadar despot bir idare altına aldı, ta ki Seul Ulusal Üniversitesine giden bir üniversitelinin işkenceyle öldürülene kadar.⁴ 10 Haziran'da Katolik Rahipler Adalet Derneği bu olayı halka taşıdı, bu da ülke çapında büyük gösterilere neden oldu. Sonunda, Chun'un partisi Demokratik Adalet Partisi ve parti lideri Roh Tae-woo 29 Haziran Bildirgesini ilan etti, bu bildirmede cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi ön görülüyordu. Roh seçimi az bir farkla muhalefet liderleri Kim Dae-Jung ve Kim Young-Sam'e karşı kazandı.⁵

Cumhurbaşkanı adaylarından emekli orgeneral ve Spor Bakanı No Taeu, 29 Haziran 1987'de "Demokratikleştirme İlanı"nı açıkladı ve cumhurbaşkanı seçimini kazandı. Kim Youngsam ve Kim Jongpil gibi rakipleri de kendi tarafına alıp işbirliğini sağladı.

Türkiye ise enflasyonu %70'lere ulaşmış, siyasi kargaşalar ve cinayetler ile 1980'lere girdi. 12 Eylül 1980 Askeri müdahalesiyle de Türkiye için yeni

3 <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/752055.stm>

4 http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/184219.html

5 <http://www.britannica.com/biography/Roh-Tae-Woo>

bir sayfa açıldı. Daha önce T. Özal ve ekibinin hazırladığı 24 Ocak kararları olarak bilinen neoliberal ekonomik politikalar uygulamaya sokuldu. “Önce iktisat sonra siyaset anlayışının hâkim olduğu bu dönemde düşük yoğunluklu demokrasi ve siyaset izlendi” (Aydın, 2014: 325) 1980’li yıllar tarihe Özal’ı yıllar olarak geçer.

Kararlar uygulanmaya başlanmasından sonraki dört yıl içinde toplum kesimlerinin büyük kısmında çok önemli kayıplarına neden oldu hatta dönemin büyük holdinglerinin önemli bir kesiminin bile eleştirisine neden oldu (Tekeli, 1984).

7 Kasım 1982’de anayasa halkoyuna sunuldu ve % 91,3 oyla anayasa kabul edildi. Aynı oylamayla MGK ve Devlet Başkanı Kenan Evren de 7. Cumhurbaşkanlığına seçildi. Seçimlerin 6 Kasım 1983’te yapılacağı açıklandı ve 1983 ortalarında siyasi faaliyetler serbest bırakıldı ancak MGK işleri sıkı tutuyordu. Parti kurulurken MGK’ya kurucuları veto etme yetkisi verildi.

6 Kasım 1983 seçimleri sonucunda ANAP tek başına iktidara geldi ve Anavatan Partisi’ni kuran Turgut Özal yeni hükümeti kurdu. 400 kişiden oluşan parlamentoda 211 milletvekili çıkararak iktidara geldi ve 45. Dönem Başbakanı olan Özal 1984 yerel seçimlerinde de başarı elde etti.

14 Kasım 1985’te Rahşan Ecevit tarafından kurulan DSP, eski Halkçı Parti’den ayrılıp bağımsız kalmış ya da SHP’den görüş ayrılıkları nedeniyle ayrılmış kimi milletvekillerinin katılmasıyla TBMM’de grup oluşturdu.

1987 yılında yapılan referandum ile siyasi yasaklar kalkmış ve Bülent Ecevit, Alparslan Türkeş, Süleyman Demirel ile Necmettin Erbakan yeniden siyasi arenada yerlerini alabilmişlerdir. Ecevit Demokratik Sol Parti’nin, Türkeş Milliyetçi Çalışma Partisi’nin, Demirel Doğru Yol Partisi’nin, Erbakan ise Refah Partisi’nin genel başkanları oldular.

Hüsamettin Cindoruk 1987 yılında siyasi yasakların kalkması üzerine Süleyman Demirel’in genel başkanlığa geçmesi amacıyla istifa etti ve bununla beraber Süleyman Demirel genel başkanlığa seçildi. 1987 genel seçimlerinde, ANAP %36,31 oyla 292 milletvekili çıkarmış ve Özal tekrar çoğunluğu sağlayarak 46. Dönem Başbakanı oldu. 1987 seçimlerinde DSP iki milyonu aşkın (% 8,54) oy almasına rağmen barajın altında kalması nedeniyle milletvekili çıkaramadı. %24,74 oy alan SHP ve %19,1 oyla DYP, 1987’de meclise giren partilerdir.

26 Mart 1989 yerel seçimlerinde SHP; İstanbul, Ankara ve İzmir belediye başkanlıklarıyla 39 ilin belediye başkanlığını kazanmıştı ayrıca il genel meclisi seçimlerinde % 28,8 oy almayı başarmıştı. SHP ve DYP ANAP iktidarının meşrutiyyetini kaybettiğini halkın desteğini yitirdiğini ve bu nedenle genel seçimlerin yenilenmesi gerektiğini savunmaya başladılar. Turgut Özal 9 Kasım 1989'da Kenan Evren'den boşalan cumhurbaşkanlığına SHP ve DYP'nin muhalefetine rağmen ilk sivil cumhurbaşkanı olarak seçildi.

5. 1990'lardan Günümüze

1990'lara gelindiğinde her iki ülke arasındaki farklılıklar da belirginleşmeye başladı.

Başkan olarak ılımlı ve uzlaştırıcı Roh, Güney Koreli siyasetin demokratikleşmesi için kendini adadı. Kısmen Roh reformlarının bir sonucu olarak, DJP Millet Meclisi'ndeki sandalyelerin çoğunluğunu kazanmak için Nisan 1988'de yapılan seçimlerde başarısız olmuştu ama 1990 yılında Roh'un önderliğindeki parti, Demokrat Liberal Parti adında yeni bir çoğunluk parti kurarak iki ana muhalif partiyi birleştirdi.

Roh hükümeti dış ilişkilerde Birleşmiş Milletler, Sovyetler Birliği (ve daha sonra Rusya) ve Çin ile yeni bağlar kurdu, sonuçta Güney Kore'nin Birleşmiş Milletlere kabul edilmesini sağladı ve Kuzey Kore ile Güney Kore arasında 1991'de saldırmazlık anlaşması imzalandı. Şubat 1993 yılı ve sonrasında sonraki yolsuzlukla mücadele reformlarında başarılı oldu.⁶

1996 yılında, 1979 yılında hükümeti devirmek ve yüklü oranda rüşvet olayları yüzünden Başkanlar Chun Duhwan ve No Taeu suçlu bulundular. No Taeu aynı zamanda Gwanju Olayından dolayı da suçlu bulunmuştu. Bir yıldan az bir süre zarfından sonra da Başkan Kim Youngsam bir skandal ile ilişkisi olduğu ortaya çıktı.

1997 yılında muhalefet partisinin seçimleri kazanması sonucu iktidarı Yeni Siyaset İçin Ulusal Kongre Partisi lideri Kim Daejung'a devretti. Bu olay ile ilk defa Güney Kore'de iktidarın barışçıl bir yoldan el değiştirmesidir.

Bu süreçlerden sonra Güney Kore'nin siyasi görünümü şu şekilde olmuştur (Tarakçıoğlu, 2011): Güney Kore iç siyasetinin yapısı, önemli ölçüde kişiselleşmiş ve merkezileşmiş liderliğe (Cumhurbaşkanı) dayanmak-

6 <http://www.britannica.com/biography/Roh-Tae-Woogiriş>

tadır. Ülkede «Başkanlık Sistemi» uygulanmakta olup, Cumhurbaşkanı beş yıllık bir dönem için halk tarafından seçilmektedir. Meclis’i feshetme yetkisi bulunan Cumhurbaşkanı aynı zamanda icranın da baŐı olup, BaŐbakan ve Bakanların yanı sıra, yürütmeye ilgili üst düzey görevlilerin atamalarını da gerçekleŐtirmektedir. Cumhurbaşkanı’nın bu alandaki tüm kararları tek başına almasına karşın, atanan BaŐbakan’ın göreve baŐlayabilmesi için Meclis tarafından onaylanması, Bakanların adaylığı için de Meclis oturumu gerekmektedir. Genel seçimler dört yılda bir yapılmaktadır. Meclis’teki sandalye sayısı 300’dür. Milletvekillerinden 54’ü nispi temsil sistemiyle belirlenmektedir. Ülkede son seçimler 11 Nisan 2012 tarihinde gerçekleştirilmiŐ ve 2008 yılında iktidara gelen “Saenuri” oyların çoğunluğunu elde ederek toplam 300 milletvekilinden 152’sine sahip olmuştur. Yerel seçimler ise 2 Haziran 2010 tarihinde düzenlenmiŐ, seçimlerin galibi ana muhalefetteki Demokrat Parti olmuştur. Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir yapılmaktadır. Son Cumhurbaşkanlığı seçimleri 19 Aralık 2012 tarihinde gerçekleştirildi. Seçimleri yüzde 51,6 oy oranıyla iktidardaki Saenuri Partisi’nin adayı Bayan Park Geun-hye kazanmıŐtur. Güney Kore’nin ilk kadın Cumhurbaşkanı olan Park, 25 Şubat 2013 tarihinde göreve başladı.

Türkiye ise parlamenter temsili demokrasinin uygulandığı bir ülkedir. 1923 yılında cumhuriyetin ilanından bu yana ülkedeki laiklik güçlü geliŐtirilmiŐtir (Çakıroğlu, 2004). Türkiye’nin anayasası, ülkenin yasal sistemini ortaya koyar. Hükümetin temel ilkelerini içerir ve üniter bir merkezi devlet olarak Türkiye’yi tanımlar. Cumhurbaşkanı, ülkenin baŐkanıdır ancak büyük ölçüde törensel bir role sahip olduğu kabul edilir. Beş yıllık aralıklarla artık halk tarafından seçilir. Recep Tayyip Erdoğan ülkenin halkla seçtiği ilk cumhurbaşkanıdır.

Türkiye’de yürütme gücünün ve bakanlar kurulunun baŐında baŐbakan vardır. Yasama görevi ülkenin parlamentosu olan TBMM’ye aittir. BaŐbakan genellikle en fazla sandalyeye sahip olan partinin baŐkanıdır ve ülkenin hükümetini oluŐturmakla görevlidir. 1 Kasım 2015 yılında yapılan seçimler sonucu en çok oy alan Adalet ve Kalkınma Partisinin genel başkanı olan Ahmet Davutoğlu baŐbakan olarak görevini sürdürürken aniden istifa kararı aldı ve 22 Mayıs 2016 Ak Parti Genel kurulu sonrasında Binali Yıldırım partinin başına geçti. Aynı gün Cumhurbaşkanı hükümeti kurma görevini ona vererek baŐbakan oldu.

Türkiye son yıllarda yolsuzlukla mücadelede önemli mesafeler almasına rağmen hala bu alanda sorunlar bulunduğu verilerden anlaşılmaktadır. Örneğin Uluslararası Şeffaflık Örgütü (Transparency International) 2015 yılına yönelik Yolsuzluk Algı Endeksi'nde Türkiye'yi Avrupa bölgesinde en çok gerileyen ülkeler arasında göstermektedir. 168 ülkeyi kapsayan Endeks'te Türkiye 100 üzerinden 42 puan alarak 66. sırada yer almaktadır⁷.

Tablo-1: 2015 Yolsuzluk Algılama Endeksi (sıralama puanı 100 üzerinden)⁸

Sıra	Ülke	2012 puanı	2013 puanı	2014 puanı	2015 puanı
1.	Danimarka	90	91	92	91
37.	Güney Kore	56	55	55	56
66.	Türkiye	49	50	45	42
167.	Somali	8	8	8	8

Şeffaflık konusunda 2015 yılı itibarıyla 167 ülke arasında Türkiye 100 üzerinden 42 puanla 66. Sırada yer alırken Güney Kore 37. sırada yer almıştır (aynı endeksin 1. sırasında şeffaf olan ülke Danimarka en son sırada yer alan ülke ise Somali olmuştur). Aynı raporda siyasal olarak sağlam temeli olmayan ülkelerde yolsuzluğun artış gösterdiği ifade edilerek 'bu tür ülkelerde basın özgürlüğü kısıtlamaları en yüksek oranda olurken, şeffaf para akışı ve finansal güçlü kontrol ve karar mekanizmasının en alt düzeyde olduğu saptanmıştır' denilmektedir.

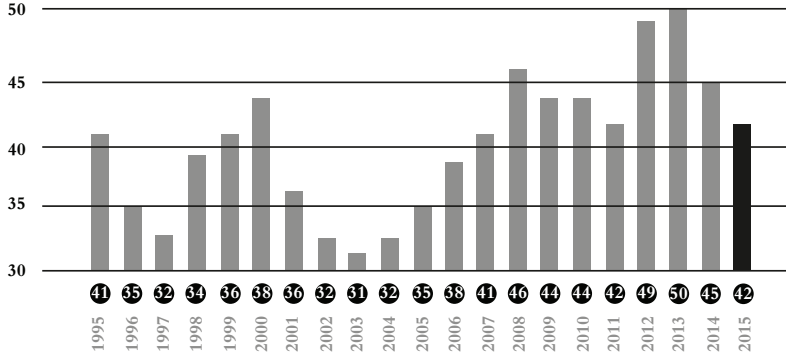
7 http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160127_yolsuzluk_endeksi_2015

8 <http://www.transparency.org/cpi2015>

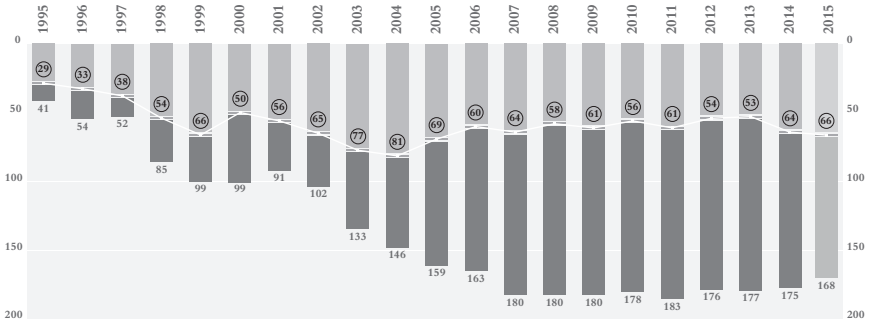
Grafik-1: Türkiye'nin yoksulluk algı endeksi

**TÜRKİYE'nin 1995'ten 2015'e KADAR
YOLSUZLUK ALGI ENDEKSİ'NDE ALDIĞI PUANLAR**

**TÜRKİYE'nin 1995'ten 2015'e KADAR
YOLSUZLUK ALGI ENDEKSİ SIRALAMASINDAKİ YERİ**

6. Gelişme Göstergeleri Açısından Günümüz İtibarıyla Türkiye ve Güney Kore

Bir ülkenin gelişmişlik göstergelerinin neler olduğu konusunda bazı nüanslar söz konusudur. Az gelişmiş ülkeler için kullanılan kalkınma terimi, sadece ulusal gelirin büyüme oranı gibi yalnızca sayısal bir büyüklükteki değişimlerle açıklanması yeterli değildir. Kalkınma süreci ulusal geliri ve üretimin zaman içinde sayısal olarak artmasının yanında, kurumlardaki köklü değişiklikleri, ekonomik ve toplumsal yapının yeniden düzenlenmesini, halkın değer yargılarını, dünya görüşünde ve davranış kalıplarındaki değişimleri de içeren çok geniş kapsamlı bir süreçtir. Yani bir ekonomide üretim ve kişi başına gelirin arttırılmasının yanında, sosyo-kültürel yapının değiştirilmesi ve yenileştirilmesini de içeren kavramdır. Burada milli gelir düzeyindeki reel artış, kişi başına düşen reel milli gelir artışı, gelir dağılımı vb. gibi ekonomik ölçütlerin yanı sıra okuma-yazma oranı, bebek ölüm oranları, kişi başına düşen doktor sayısı, kişi başına düşen protein miktarı, okullaşma oranı, gazete, dergi okuma oranları, kişi başına kâğıt tüketimi vb. gibi sosyal ölçütler de önemli hale gelmektedir. Kaldı ki “gelişmiş bir ülkenin, bütün vatandaşlarına güvenli bir ortamda özgür ve sağlıklı bir hayat yaşamaya olanak sağlayan ülkeler”⁹ olduğunu görürüz.

6.1. Sosyoekonomik Özellikleriyle Güney Kore ve Türkiye

Sosyoekonomik göstergeler bir ülkenin gelişmişliğini ifade eden en önemli göstergelerdir ki burada da değişik parametreler kullanmak mümkündür. Aşağıda bu parametrelere ilişkin veriler mevcuttur.

Tablo-2: Göstergelere göre ülkelerin sosyoekonomikleri¹⁰

	Türkiye	Güney Kore
Beklenen yaşam Süresi	74,86 yıl ((2012))	81,37 yıl ((2012))
Gayrisafi Yurtiçi Hâsıla	822,1 milyar USD ((2013))	1,305 trilyon USD ((2013))
Kişi başına GSYİH	10.971,66 USD ((2013))	25.976,95 USD ((2013))

9 http://www.unescap.org/unis/press/G_05_00.htm

10 <https://www.google.com.tr/#q=T%C3%BCrkiye'nin+n%C3%BCfusu;>

<https://www.google.com.tr/#q=g%C3%BCney+kore%27nin+n%C3%BCfusu>

Güney Korelilerin ortalama ömür beklentileri Türkiye yurttaşlarına göre 6,51 yıl daha uzundur.

Yine Güney Kore yurttaŐları Türkiye yurttaşlarına göre 14.975,29 dolar daha zengindir. Ulusal gelirleri de 483 milyar dolar daha fazladır.

Nüfus Dinamikleri

Ülkelerin nüfuslarının nicelik ve nitelikleri ekonomik olarak büyümele-
rine ve küresel istikrara yönelik ciddi sonuçlar doğurmaktadır.

Tablo-3: Nüfusun yapısı¹¹

Kriterler	2000		2005		2010		2014	
	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye
Toplam nüfus	47 008 11	64 268 75	48 138 08	68 435 38	49 410 37	73 142 15	50 423 95	76 902 87
Nüfus artış oranı	0.83	1.42	0.20	1.23	0.46	1.53	0.40	1,33
Çalışma çağındaki nüfus (%)	71.69	71.69	71.73	63.80	73.05	67.08	72.82	67.88
Toplam doğurganlık oranı	1.47	2.27	1.08	2.12	1.23	2.06	1.25	2.17 ^a
Genç nüfus (15 yaş ve altı) (%)	21.08	29.45	19.19	27.24	16.14	25.79	14.27	24.28
Yaşlı nüfus (65 yaş ve üstü) (%)	7.22	6.74	9.07	6.72	11.03	7.11	12.66	7.83

a) Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18621>

Tablodaki veriler dikkate alındığında, son 15 yıl içerisinde Güney Kore'nin toplam nüfusu 47 milyondan 50 milyona, Türkiye'nin ise 64 milyon-

¹¹ <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>

dan 78 milyona çıktığı söylenebilir. Nüfus artış oranları ise Güney Kore'nin 0,83'ten 0,40'a, Türkiye'nin ise 1,42'den 1,33'e gerilediği söylenebilir. Bu rakamlar Güney Kore'nin daha çok olmak kaydıyla Türkiye'nin de yaşlanmaya yüz tuttuğunu göstermektedir. Türkiye'de genç nüfus yüzde 29,45'ten yüzde 24,28'e düşerken G. Kore'de bu oran yüzde 21,08'den yüzde 14,27'ye düşmektedir. Hatta "yaşlı nüfusun oranının yüzde 7,83'e çıkmasıyla Türkiye, Güney Kore'den sonra en hızlı yaşlanan ülke oldu. Yaşlı nüfusun yüzde 12'ye ulaşması halinde Türkiye, 'yaşlı ülke' kategorisine girecek."¹²

Yıllar içerisinde hem Güney Kore'nin hem de Türkiye'nin toplam doğurganlık hızları düşmektedir. Genel olarak dünyada GSMH arttıkça doğurganlık oranı düşmektedir.¹³ İşte Türkiye açısından can sıkıcı kısım da burada başlamaktadır. Türkiye geçmişine oranla belli bir düzeyde refah seviyesini yükseltirken doğurganlık oranı görece bir şekilde daha çok düşmektedir. Bu durum ileriki yıllarda fakir üstelik yaşlanmış bir nüfusun bir habercisi olabilir. Güney Kore ile kıyaslandığında bu durum açık bir şekilde görülmektedir.

Tablo-4: İstihdam ve ulusal gelir¹⁴

	2000		2005		2010		2014	
	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye
Kişi başına düşen gayri safi milli gelir.	17,953	4,130	24,030	7,040 ^c	30,496	10,206 ^b	33,653	10,404 ^a
İstihdam oranları (Toplam)	61.46	48.89	63.68	44.40	63.30	46.28	64.44	49.54
İstihdam oranları (Erkek)	73.13	71.66	74.96	66.93	73.93	66.65	74.89	69.51
İstihdam oranları (Kadın)	50.04	26.16	52.53	22.31	52.63	26.17	53.92	29.50
İşsizlik oranları (Toplam) %	4.42	6.5	3.97	9.19	3.72	10.66	3.54	9.95
İşsizlik oranları (Erkek) %	4.98	6.6	3.40	9.03	3.99	10.38	3.56	9.03
İşsizlik oranları (Kadın) %	3.65	6.3	3.73	9.35	3.35	11.39	3.48	11.92

a) www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18727

12 <http://www.gazetevatan.com/cok-hizli-yaslaniyoruz--697237-ekonomi/>

13 <http://www.economist.com/node/14743589>

14 <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>

b) www.turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=31456

c) www.maliye.gov.tr/YillikEkonomikRapor/Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Ekonomik%20Rapor%202005.pdf

2000 yılında Güney Kore 17,953 dolar GSMH üretirken Türkiye 4,130 dolar üretmektedir. Fakat 2014 yılında ise Güney Kore 33,653 dolar GSMH üretirken Türkiye 10,404 dolar değer üretmektedir. Her iki ülke de zaman içerisinde bağıl olarak ulusal gelirlerini yaklaşık 15 yıl içerisinde iki katına çıkarmış olması Güney Kore'yi gelişmiş ülkeler seviyesine çıkarırken Türkiye'yi çıkarmamaktadır. Özellikle Türkiye'nin kadın istihdamı konusunda ciddi açıkları söz konusudur. Örneğin Güney Kore'nin kadın istihdamı 53,29 gibi bir oran ulaşmıştır, oysa Türkiye 29,50 seviyesinde kalmıştır. Bu durum yalnız üretim değil toplumsal her alanda kadının toplumsal eşitsizliğin dezavantajlı konumda kalmasına yol açmaktadır ki bu durum toplumsal dezavantajlar olarak da algılanmalıdır. Bu durum ayrı bir başlık altında değerlendirilecektir.

Ülkelerin ürettiği katma değer alanları bakımından özellikleri ise şu şekildedir:

Tablo-5: Katma Değer Alanları (%)¹⁵

Katma değerler alanları	2000		2005		2010		2014	
	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye
Tarım, avcılık ve ormancılık, balıkçılık	4.39	10.77	3.14	10.61	2.47	9.45	2.34	8.03
Enerji de dâhil sanayi	32.08	24.46	1.08	22.97	33.14	21.73	33.29	21.95
İmalat alanındaki	28.97	21.20	28.27	19.43	30.71	17.41	30.29	17.76
İnşaat	6.00	5.38	6.41	5.01	5.12	4.65	4.94	5.12
Toptan ve perakende ticaret, onarım, oteller ve restoranlar, ulaşım	21.40	29.13	20.00	32.15	19.23	29.66	18.78	32.13
Kiralama ve iş faaliyetleri, finansal aracılık, gayrimenkul	20.14	29.13	21.15	32.15	21.01	22.05	20.92	20.83 ^a
Diğer hizmetler faaliyetleri	15.95	10.61	18.19	11.51	19.00	12.40	19.71	12.08

¹⁵ <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>

a) 2013 verisidir.

Türkiye'nin önemli ekonomik girdisi her zaman tarıma dayalı olmuştur. Güney Kore ile bağıl olarak karşılaştırıldığında Türkiye'nin tarımsal alanda ürettiği katma değer Güney Kore'nin dört katına yakın olduğu görülecektir. İmalat alanı ise tam tersine Türkiye Güney Kore'nin yarısına yakındır. 2000 yılında Türkiye'nin ulusal üretiminin yüzde 21,20'si imalat sektöründe gerçekleştirirken bu oran 2014 yılında yüzde 17,76'ya düşmüştür. Oysa Güney Kore'nin 2000 yılındaki ulusal üretiminin yüzde 28,97'si imalat sektöründe iken 2014 yılında bu oran yüzde 30,29'a yükselmiştir. Ayrıca 2000 yılında "toptan ve perakende ticaret, onarım, oteller ve restoranlar, ulaşım" gibi ikincil sektörlerde Türkiye ekonomisinin yüzde 29,13'ü iken 2014 yılında yüzde 32,13'e yükselmiştir. Aynı sektörlerde Güney Kore 2000 yılında yüzde 21,40 gibi orandan yüzde 18,78 gibi bir orana düşmüştür.

Enerji de dâhil sanayi alanında Güney Kore istikrarlı bir şekilde en yüksek katma değer üretim alanını korumuştur. Bu oran ulusal üretimlerinin yaklaşık yüzde 33'lük bir kısmını oluşturmaktadır. Türkiye ise yüzde 24'ten yüzde 21'lere gerilemiştir. Türkiye istikrarını daha ziyade inşaat alanında sürdürmektedir. Yıllar itibarıyla küçük farklılıklar olsa da genel olarak ulusal üretimin yüzde 5'ini inşaat sektörü meydana getirmektedir. Güney Kore ekonomisinde ise 2000 yılında inşaat sektörü yüzde 6'lık bir orana sahipken 2014'de yüzde 4,94'e gerilemiştir.

Ulusal üretimin ritmini, metronomunu artıran en önemli faaliyet alanı Ar-Ge faaliyetleridir. İşte iki ülke arasındaki farkların oluşmasına neden olan unsurlardan biri de budur.

Tabo-7: Yıllar itibarıyla Ar-Ge gayri safi yurtiçi harcama (dolar)

2000		2005		2010		2014	
Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye	Kore	Türkiye
21.290.694	3 831 854	32 315 517	5 905 688	52 172.779	9 859.3172	72 833.858	14 023.482

Türkiye'nin Ar-Ge harcamalarının GSYH içindeki payı 2000 yılında yüzde 0,48 ve 2010 yılında yüzde 0,84 iken 2014 yılında ise yüzde 1,01'e ulaştı.¹⁶ Güney Kore'nin ise GSYH'deki Ar-Ge harcama payı ise 2000 yılında yüzde 2,30 ve 2005'de yüzde 2,71 iken (OECD MSTI 2011/1) 2013'teki payı yüz-

16 <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18661>

de 4,36 olmuŐtur.¹⁷ İŐte bu yüzden Güney Kore baŐarisındaki gerčeklerden birinin de bu AR-GE olduĐu dile getirilmektedir (ÇalıŐır, 2007).

Bir ülkenin ekonomik istikrarı aynı zamanda sosyal istikrarına bağlıdır. Bunlardan biri de çalıŐabilir nüfusunun iş gücüne katılım oranıdır. Bu göstergeler bakımından da iki ülke arasında önemli farklar vardır:

OECD Better Life Endeks verilerine göre¹⁸ 2015 yılı itibarıyla Güney Kore'de toplam nüfusun yüzde 64'ü iş gücüne dâhil olurken Türkiye'de ise toplam nüfusun yüzde 50'si iş gücüne dâhil olmaktadır. Bu oran OECD ortalamasında yüzde 65'tir. Uzun süreli işsizlik oranı ise Güney Kore'de 0,01 iken Türkiye'de ise 2,37'dir. OECD ortalaması ise 2,79'dur. Türkiye'de uzun süreli işsizliğin bu kadar yüksek olması beraberinde bir takım sosyal problemleri getireceği düşünölmelidir. Bu oranların tam tersine Türkiye'de yüzde 8,1 iş garantisi varken Güney Kore'de yüzde 3,2 iş garantisi vardır. İş garantisi bakımından OECD ortalaması yüzde 5,4'tür. Bu durum Türkiye açısında GSMH oranları da dikkate alındığında "orta gelir tuzağı"¹⁹ denilen olguyu düşünmeye zorlamaktadır. Bireysel kazanç bakımından Güney Koreli bir çalışan ortalama yılda 36 354 dolar kazanırken Türkiye bir çalışan ortalama 16 919 dolar kazanabilmektedir. Bu rakamlara ilaveten "hane halkının net harcanabilir gelirinin 2015 yılı itibarıyla Güney Kore'de 19 510 dolar, Türkiye'de 14 095 dolar olmasına karşılık "hane halkı net finansal birikimin" 2015 yılı itibarıyla Güney Kore'de 29 091 dolar olmasına karşılık Türkiye'de 3 251 dolar kadardır. Üstelik ortalama bir işçinin üzerindeki vergi yükü 2014 yılı itibarıyla Güney Kore'de yüzde 21,461 iken Türkiye'de yüzde 38,232'dir.

Sosyal hayatın diğer unsurları arasında konut, eğitim, sağlık, yaşam memnuniyeti, iş-yaşam dengesi ve güvenlik vs. gibi kıstaslar açısından karşılaştırıldığında ise Őunlar söylenebilir:

Kalkınma stratejilerinin güçlü olması onun başarıya ulaşacağının garantisidir. EĞer ülke iyi bir eğitim alt yapısına sahip değilse kalkınma konusunda başarısızlık garantidir. Çünkü nihayetinde o planlar ehil insanlar

17 <http://webrazzi.com/2015/08/06/turkiye-ar-ge-harcamaları-oecd-listesi/>

18 <http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=BLI>

19 Asya Kalkınma Bankasının 2011 Raporunda orta gelir tuzağı, orta gelir seviyesine ulaşmış ölkelerin düşük gelirlili ölkelerin düşük ücrete dayalı imalat sanayi ihracatıyla ve aynı zamanda gelişmiş ekonomilerin yüksek nitelikli ürün ve yenilikleriyle rekabet edememeleri ve bu ikisi arasında bir noktada sıkışması şeklinde tanımlanmaktadır. Orta gelir tuzağı, bir ülkenin kişi başına gelirinin belli bir düzeye ulaŐtıktan sonra uzun yıllar bu gelir düzeyinin üzerine çıkamaması durumu olarak da tanımlanır: Kaynak: <http://www.iktisadi.org/orta-gelir-tuzagi.html>

tarafından hayata geçirilmelidir. Bu yüzden Güney Kore başarısının altında eğitim reformlarının yattığı bilinmektedir (Özcan, 2010; Şimşek, 2014).

Yine OECD Better Life Endeksine 2015 verilerine göre, ortalama bir birey Türkiye’de 16,4 yıl eğitim hayatını sürdürürken Güney Kore 17,5 yıl sürdürmektedir. Öğrenci becerileri (not ortalaması) Türkiye’de 455 iken Güney Kore’de 541’dir. Bu veriler bakımından Türkiye ile Güney Kore arasında muazzam bir fark görülmemektedir. Fakat eğitsel çıktılarda ya da ürün açısından her iki ülke değerlendirildiğinde ise muazzam farklılıklar oluştuğu görülecektir. Eğitsel kazanımlar açısından Güney Kore yüzde 82 verimlik elde ederken Türkiye yüzde 34 düzeyinde kalmıştır.

Tablo-8: Ülkelerin eğitsel nitelikleri

Eğitsel alanlar	Kore	Türkiye	OECD Total
Eğitimsel kazanımlar (%)	82	34	75
Öğrenci becerileri (Not ortalaması)	541	455	497
Eğitimde geçirilen yıl (Yıl)	17.5	16.4	17.7

Yine OECD’nin kapsamlı küresel eğitim araştırmalarına göre (PISA verileri) 76 ülke arasında Güney Kore 3. sırada yer alırken Türkiye’nin 41. sırada yer alması anlamlıdır.²⁰

OECD Better Life Endeksi 2015 verilerine göre, sağlık göstergeleri bakımından her iki ülke arasındaki farklar ise şu şekildedir:

Tablo-9: Sağlık göstergeleri²¹

Sağlık alanlar	Kore	Türkiye	OECD Total
Ömür beklentisi (Yıl)	81.3	74.6	80.02
İfade edilen sağlık (%)	35	68	68
1000 Doğumda Bebek Ölümü	2,9	7,4	4

OECD ülkeleri sıralamasında Türkiye yurttaşlarının ortalama ömür beklentisi 74,6 ile OECD ortalamasının (80,02) altında yer alırken Güney Kore

20 http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150513_oecd_egitim_rapor

21 <http://www.istatistikleri.org/nufus/dogum-olum-istatistikleri/oecd-ulkeleri-ve-turkiye-bebek-olum-istatistikleri/>; <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>

yurttaŐları 81,3 yıl ile OECD'nin üstünde yer almaktadır. Türkiye yurttaşlarının yüzde 68 belli bir sağlık problemini dile getirirken Güney Kore yurttaŐları yüzde 35 dile getirmektedir ki bu oran Türkiye'nin neredeyse yarısına yakındır.

Bebek ölüm oranları bakımından da ciddi problemler var. Türkiye'de her 1000 doğumdan 7,4'ü ölümle sonuçlanmaktadır. Bu oran OECD ortalamasının iki katı kadardır. Oysa Güney Kore'de bu oran 2,9'dur.

Ülkeler bir taraftan kalkınmalarını sağlarken diğer taraftan da çevrelerini korumanın yollarını da aramaktadır. Bu konuda hava kirliliği ile su kalitesi önemli göstergelerdir.

Tablo-10: Çevre

Eğitsel alanlar	Kore	Türkiye	OECD Total
Hava kirliliği (Mikrogram/m ³)	30	35	20
Su kalitesi (%)	78	62	81

Türkiye'nin daha çok olmak üzere hem Türkiye'nin hem de Güney Kore'nin hava kirliliği OECD ülkeler ortalamasının oldukça üzerindedir. Türkiye'nin 35 mikrogram/m³ hava kirliliği üretmesine karşılık Kuzey Kore 30 mikrogram/m³ hava kirliliği üretmektedir. Ayrıca her iki ülkenin su kalitesi OECD ortalamasından düşüktür. Türkiye sularının yüzde 62'si kalitelyken Kuzey Kore'nin yüzde 78 kalitelidir. Yani Türkiye sanayileşme hızı bakımından Kuzey Kore'den daha geride olmasına rağmen hem havası hem de suyu daha hızlı kirlenmektedir.

Tablo-11: Konut verileri

Konut verileri	Kore	Türkiye	OECD Total
Temel özellikleri olmadan meskenler (%)	4.2	12.7	2.4
Konut harcamaları (%)	16	21	18
Kişi başına düşen oda sayısı (Oran)	1.4	1.1	1.8

Türkiye'de mevcut meskenlerin yüzde 12,7'si bazı temel özelliği olmayan meskenlerden oluşurken bu oran Güney Kore'de yüzde 4,2'dir. OECD ortalaması yüzde 2,4'tür. Türkiye'de kişi başına düşen oda sayısı 1,1 iken

Güney Kore’de 1,4’tür. OECD ortalaması ise 1,8’dir. Fakat son zamanlarda Türkiye’de bu olumsuzluğun giderilmesine yönelik çabalar da söz konusudur. TOKİ uygulamaları bunlardan en önemlileridir. Bu sayede Türkiye’de yüzde 21 konut harcamaları söz konusu iken bu oran Güney Kore’de yüzde 16; OECD ortalaması ise yüzde 18’dir.

Yurttaşların toplumsal ve siyasal kararlara ne kadar katılıp katılmadığı da bir başka insani-toplumsal gelişmişlik göstergesidir. OECD 2015 verilerine göre göstergeler itibarıyla her iki ülkenin siyasal katılım oranı şu şekildedir:

Tablo-12: Siyasal Katılım Oranları

Göstergeler	Kore	Türkiye	OECD Total
Yasaların oluşumunda danışma (Ortalama değer)	10.4	5.5	7.3
Seçmen katılımı (%)	76	88	68

Yasaların oluşmasında Türkiye yurttaşlarına sorulma ortalaması 5,5 düzeyinde gerçekleşirken Güney Kore nerdeyse Türkiye’nin iki katı, 10,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye’nin oranları OECD ortalamasının altında kalırken Güney Kore’nin oranları OECD’nin üstünde yer almıştır. Fakat tam tersine seçim zamanlarında Türkiye’deki seçmenlerin yüzde 88’i sandık başına gidip oy kullanırken Güney Kore yurttaşlarının yüzde 76’sı oy kullanmıştır. Her ikisi de OECD ortalamasının (68) üstündedir. Her iki gösterge verileri göz önünde bulundurulduğunda Türkiye yurttaşlarının demokrasinin gelişimine ilişkin davranışları sadece seçimden seçime sınırlı olduğu söylenebilir. Kaldı ki The Economist Intelligence Unit’s Democracy Index 2015’in verilerine göre 167 ülke arasında demokratik gelişmişlik bakımından Güney Kore 22. sırada yer alırken Türkiye 97. sırada yer almaktadır. Aynı endekste 1. sırada Norveç, son sırada yani 167. ülke ise Kuzey Kore’dir. Bu ara hem Kuzey Kore’nin hem de Güney Kore’nin başkanlık sistemiyle idare edildiği not edilmelidir.

Bu verilere ek olarak yurttaşların sosyal destek ağlarının düzeyi de göz önünde bulundurulabilir. OECD 2015 verilerine göre Türkiye toplumunun sosyal destek ağının kalitesi yüzde 86 düzeyinde iken Güney Kore toplumunun sosyal destek ağının kalitesi yüzde 72 düzeyindedir. OECD ortalaması ise yüzde 88’dir. Bu konuda Türkiye, Güney Kore’ye göre daha avantajlı durumdadır. Fakat bunun böyle olması Türkiye’yi daha güvenli

bir hale getirmemektedir. Örneğin Güney Kore'de işlenen suçların yüzde 2,1'i tecavüz iken Türkiye'de bu oran yüzde 5'tir ki OECD ortalaması yüzde 3,9'dur. Ayrıca cinayet oranları Güney Kore'de 1,1 iken Türkiye'de 1,2'dir (OECD ortalaması 4'tür).

İş-yaşam dengeleri açısından ise iki ülke arasında şu farklılıklar vardır:

Tablo-13: İş-yaşam dengesi

Konut verileri	Kore	Türkiye	OECD Total
Çok uzun süre çalışanlar (%)	18.72	40.86	12.51
Eğlenceye ve kişisel bakıma ayrılan zaman (saat)	14.63	13.42	14.97

Güney Kore'de çalışan nüfusunun yüzde 18,72'si çok uzun süre çalışırken Türkiye'de çalışan nüfusun yüzde 40,86'sı çok uzun süre çalışmaktadır. Bu oranın OECD ortalaması yüzde 12,51'dir. Yani Türkiye'de insanlar daha uzun süreler çalışmaktadır. Buna karşılık yurttaşların yaşam memnuniyetleri bakımından her iki ülke arasında çok anlamlı farklar yoktur. Ortalama değer bakımından 2015 itibarıyla Güney Kore'de yaşam memnuniyeti 5,8 iken Türkiye'de 5,6'dır (OECD ortalaması 6,6'dır).

Ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri de kadınların gelişmişlik düzeyleri olduğu da söylenebilir. Bu bakımdan her iki ülke cinsiyet farkları açısından da değerlendirildi.

Cinsiyet Farkları Açısından Güney Kore ve Türkiye

Tablo-14: Sosyal Cinsiyet Gelişim Endeksi²²

Ülkeler	Sosyal cinsiyet gelişim endeksi		İnsani gelişim endeksi		Doğuşta beklenen yaşam süresi		Beklenen okullaşma yılı		Ortalama okullaşma yılı	
	Değer	Grup	K	E	K	E	K	E	K	E
Kore	0.930	3	0.861	0.926	85.0	78.5	16.0	17.7	11.2	12.7
Türkiye	0.902	4	0.716	0.793	78.5	72.0	14.0	15.1	6.7	8.5

22 <http://hdr.undp.org/en/composite/GDI>

“Sosyal cinsiyet gelişim düzeyleri” bakımından Güney Kore kadınları Türkiye’deki kadınlardan daha ileridedir. Güney Kore bu endeks sıralamasında 3. grupta yer alırken Türkiye 4. grupta yer almaktadır. İnsani gelişim endeksi bakımından ise Türkiye’nin endeksi Güney Kore’den genel olarak düşük olmasının yanı sıra cinsiyetler arasındaki farklar bakımından da her iki ülkede fark söz konusudur. Her iki cins arasındaki endeks değerleri farkı bakımından Güney Kore’nin endeks fark değeri 0.065 iken Türkiye’ninki 0.077’dir.

Genel olarak kadın ömrü erkeklerden daha uzundur. Fakat her iki ülke arasında da fark vardır. Güney Kore kadınları ve erkekleri Türkiye’deki kadın erkeklerden 6,5 yıl daha uzun yaşamaktadır.

Beklenen okullaşma oranları bakımından ise Güney Koreliler daha uzun süre bir okullaşma beklentisine sahiptir. Güney Koreli kadınlar Türkiye’deki cinslerine göre 2 yıl daha fazla okullaşma beklentisine sahiptir. Bu oran erkek cinsiyetlerinde 2,6 yıldır. Ortalama okullaşma oranı bakımından değerlendirildiğinde ise Güney Kore kadınları 11,2 yıl iken Türkiye’deki kadınlar 6,7 yıl okula gidebildikleri görülmüştür. Erkekler bakımından ise 12,7 yıla karşılık 8,5 yıldır. Türkiye’de hem erkekler hem de kadınlar Güney Kore’deki cinslerine göre daha kısa süre okula gidebilmektedir. Cinsiyetlere göre her iki ülke arasındaki farklar ise, Güney Kore kadınlarının ortalama okullaşma oranı Türkiye’deki cinslerine göre 4,5 yıl daha fazladır. Erkekler açısından bu fark 4,2 yıldır.

Sosyal cinsiyet eşitsizlikler açısından her iki cins karşılaştırıldığında ise şu sonuçlar elde edilmiştir:²³

Cinsiyetler arasındaki eşitsizlikler bakımından dünya sıralamasında Güney Kore 23. sırada (değer= 0.125) yer alırken Türkiye 71. sırada (değer= 0.359) yer almaktadır. 2013 yılı verilerine göre her 100 bin canlı doğumda anne ölüm oranları Güney Kore’de 27 Türkiye’de 20’dir. Erken doğum hızı bakımından ise 15-19 yaş aralığında 1000 kadın başına doğum Güney Kore’de 2,2 iken Türkiye’de 30,9’dur. Parlamentodaki kadın vekil oranları 2014 yılı itibarıyla Güney Kore’de yüzde 16,3 iken Türkiye’de yüzde 14,4’tür. Bu oran Türkiye’de 7 Kasım 2015 seçimlerinde yüzde 17,8’e kadar çıktı fakat 5 ay sonra 1 Kasım 2015 seçimlerinde yüzde 14,7’ye düşmüştür.

23 <http://hdr.undp.org/en/composite/GII>

Bir diğer cinsiyet eŐitsizlik göstergesi olan en az orta öğretimli nüfusun oranıdır. 2005-2014 zaman aralığında Güney Kore'de 25 yaş ve üstü en az orta öğretimli olan erkekler yüzde 89,1 iken Türkiye'de yüzde 6'dır. Kadın oranı ise Güney Kore'de yüzde 70 iken Türkiye'de yüzde 39'dur. İŞgücüne katılım oranı bakımından da anlamlı farklar vardır. 2013 verilerine göre Güney Kore'de kadınların yüzde 50,1'i işgücüne katılırken Türkiye kadınların yüzde 29,4'ü işgücüne katılmaktadır. Bu oranlar erkekler bakımından Güney Kore'de yüzde 72,1 iken Türkiye'de yüzde 70,8'dir.

Ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri de dünya standardı haline gelmiş olan "İnsani Gelişmişlik Göstergeler"dir.²⁴ İnsani Gelişme Göstergesi (Human Development Index, HDI), Dünya'daki ülkeler için yaşam uzunluğu, okuryazar oranı, eğitim ve yaşam düzeyi doğrultusunda hazırlanan bir ölçüdür. Yıllar itibarıyla insani gelişmişlik endeksine göre ise Türkiye ile Güney Kore arasındaki farklılık Şu şekildedir:²⁵

Tablo-15: İnsani Gelişmişlik endeksine göre Güney Kore ve Türkiye

Yıllar	1990	2000	2010	2011	2012	2013	2014
Güney Kore	0.731	0.821	0.886	0.891	0.893	0.895	0.898
Türkiye	0.576	0.653	0.738	0.751	0.756	0.759	0.761

Gerek Türkiye'nin gerekse Güney Kore'nin insani gelişmişlik düzeyi görel olarak 1990'lardan günümüze doğru sürekli bir artış göstermektedir. Fakat Türkiye ile Güney Kore ile arasındaki fark kapanmamaktadır. 1990'larda Türkiye ile Güney Kore arasında insani gelişmişlik düzeyi endeksi bakımından 1990'da 0,155 puanlık fark varken 2014'de bu oran ancak 0,137'ye inmiştir.

SONUÇ

Türkiye ve Güney Kore, 1945 yılında yönünü kesin olarak Kapitalist Batı'ya çevirmişti. Bu tarihten itibaren ekonomi politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında hâkim iktisat düşüncesi ve uluslararası kurumlar etkili oldu. Politikalar belirlenirken de kapitalist blok içindeki bölüşüm ve hiyerarşi gözetildi. Modernleşme düşüncesi az gelişmiş olarak tanımlanan

24 <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>

25 http://hdr.undp.org/sites/default/files/2015_human_development_report.pdf (Erişim: 21.01.2016)

toplumların yardımlarla gelişebileceğini öngörmekteydi, dolayısıyla Güney Kore ve Türkiye'ye yardımlar yapıldı. Ancak Güney Kore'nin o dönemde Batı için oldukça önem arz eden stratejik konumu, bu ülkeye Türkiye'den son derece fazla yardım akışını sağladı. Dolayısıyla Güney Kore'deki mucizevi kalkınmanın fonlarını Batı fonları oluşturdu. Güney Kore'deki otoriter rejime komünizm tehlikesi karşısında göz yumuldu, böylece modernleşme yaklaşımlarının kalkınma için demokratik rejimin varlığını gerektirdiği varsayımı bir süreliğine göz ardı edildi. Güney Kore bu otoriter rejim altında kalkınabildi, böylece modernleşme yaklaşımının meşruluğu sorgulanır hale geldi. Nihayetinde Güney Kore parlak bir ekonomik gelişme yaşarken, Türkiye ekonomik gelişme yarışını geriden takip etmiş ve halen etmektedir (Kazaz, 2010: 40).

2014 Endeksi sonuçları Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal gelişmişlik düzeyini artırabilmesi için "şeffaflık" alanında önemli eksikliklerinin varlığına dikkat çekiyor. Bu bağlamda endeksin sonuçları Türkiye'nin yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık konusunda ilerleme kaydetmesi gerektiği şeklinde yorumlanmalı ve bu konularda yetkililer tarafından bir an önce somut adımlar atılmalıdır.

Türkiye'nin rekabet gücünü arttırabilmesi için Ar-Ge harcamalarını destekleyerek ve eğitim alanında projelere yönelerek bilgi ve teknoloji altyapısını güçlendirmesi gerektiği" (Akbulak, 2010: 9) sıklıkla dile getirilen bir olgu olmasına rağmen başlangıç noktasını ifade etmemektedir. Eğer ilk düğme yanlış iliklenmiş ise daha sonrakilerin sırayla iliklenmiş olması bir şey ifade etmez. Örneğin Türkiye gelişme sürecini başarıya ulaştırmak istiyorsa yolsuzlukla mücadele etmek zorundadır ki Güney Kore işe buradan başladı.

Kalkınma sürecinde, gelişme katsayılarında, toplumsal refah ve mutluluklarda siyasal sistemlerin yeri yadırganamaz. Fakat hangi siyasal rejim olursa olsun bir kayısı çekirdeği misali nasıl bir toplumsal bünyede olduğu önemlidir. Demokrasi kültürü ve de kurumları gelişmemiş ülkelerde her türlü siyasi sistem sıkıntıları da beraber getirecektir. Toplumsal ve siyasal şeffaflık önemli bir gösterge olup, yolsuzlukla mücadele etmemiş, edememiş bir toplumda iyi sonuçlar doğurmayacağı kesindir.

KAYNAKÇA

- Akbulak, Yavuz ve Akbulak, Sevinç. (2010). "Türkiye'nin Rekabet Gücü Bağlamında Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Faaliyetlerinin Özendirilmesi", Finans Politik Ekonomik Yorumlar Dergisi, 47 (544) Haziran (ss. 7-14).
- Aydın, Suavi ve Taşkın, Yüksel. (2014). "1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi", İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Azman, Ayşe ve Yetim, Nalan. (2005). "Modernleşme/Kalkınma Ve Doğu Asya", Tarihte Doğu-Batı Çatışması, Yay. Haz. Ertan Eğribel, Ufuk Özcan, İstanbul: Kızıllema Yayıncılık.
- Bakan, Sumru (2009). "1980'den Günümüze Türkiye'de Uygulanan Neo-Liberal İktisat Politikaları", T.C. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi ISSN: 1308-6219, Cilt1, Sayı-2.
- Boratav, Korkut. (2007). "Türkiye İktisat Tarihi 1908-2005", Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Brenner, Robert. (1997) "The Origins Of Capitalist Development: A Critique Of Neo-Smithian Marxism", New Left Review, I/104, July-August, pp. 25-92.
- Choi, Byung-Sun. (2013). "Managing Economic Policy And Coordination: A Saga Of The Economic Planning Borad", in "The Korean Government And Public Policies in A Development Nexus", Huck-Yu Kwon & Min Gyo Koo (Ed.), The Politicqal Economy Of The Asia Pacific, Volume-1, Switzerland: Springer, pp: 31-54.
- Coşkun, İsmail. (1989). "Modernleşme Kuramı Üzerine", Sosyoloji Dergisi, cilt-3, Sayı-1, ss. 289-304.
- Çakıroğlu, Ali. (2004), "Religin And Politics in Turkey", Uk: Routledge.
- Çalışır, Mustafa ve Gülmez, Ahmet. (2007). "Güney Kore'nin Başarılarının Arkasındaki Arge Gerçeği ve Türkiye İle Bir Karşılaştırma", Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, Cilt: 2, Sayı-I, ss:32-42.
- Ercan, Fuat. (2013). "Latin Amerika'nın Eleştirilmesi Gereken Teorik/Politik Mirası: Bağımlılık Okulu", <http://www.toplumsal.org/index.php/>, 23 Mart 2013.
- Güney, Pelin. (2006). "Marshall Planı: Avrupa Birliği'nin İnşasında Amerikan Harcı", Avrupa Çalışmaları Dergisi, Cilt: 5, No: 3, Ankara, Bahar, ss. 103-114.
- Kazaz, Pınar. (2010). "Aile ve İşletme: Güney Kore-Türkiye Karşılaştırması", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Kepenek, Yakup ve Yentürk, Nurhan. (1997). "Türkiye Ekonomisi". İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kongar, Emre. (1976). "İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı", Cem İstanbul: Yayınevi.
- Kuhnen, Frithjof. (1987) "Causes of Underdevelopment and Concepts for Development: An Introduction to Development Theories", The Journal of Institute of Development Development Studies, Studies, Nwfp Agricultural, Vol. Vııı, 1986, 1987 University of Peshawar.
- Lee, Jong. Won. (2001). "The Impact Of The Korean War On The Korean Economy", International Journal of Korean Studies, Volume-5, Number-1, Spring/Summer. pp. 97-118.
- Lie, John. (1998). "Han Unbound: The Political Economy of South Korea", California: Stanford University Press,.

- Nahn, Andrew C. (1998). "Kore Tarihi ve Kültürü", Çev.: Ali Rıza Balaman, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- OECD, Main Science and Technology Indicators (MSTI) 2011/1; <http://www.oecd.org/sti/msti.htm>
- Okan, Okşan (1998). "Güney Kore'nin Kalkınma Modeli ve Türkiye", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özcan, Zafer. (2010). "Sefaletten Zirveye Güney Kore", Aksiyon, Sayı 831.
- Sezer, Baykan. (1997). "Batı Dünya Egemenliği ve Endüstri Devrimi", İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Şimşek, Hasan. (2014) "Güney Kore Mucizesi: Eğitimde Bire On Alan Ülke", Www.Hasansimsek.Net, 9 Eylül 2014.
- Tarakçıoğlu, Gülay Babadoğan. (2011). "Güney Kore Cumhuriyeti (Ülke Raporu)", Ankara: İğeme, Nisan.
- Tekeli, İlhan. vd. (1984). "Türkiye'de Ve Dünyada Yaşanan Ekonomik Bunalım", **İstanbul**: Yurt Yayınları, Sunuş kısmı.
- The Economist Intelligence Unit Limited (2016), Democracy Index 2015, Democracy in an age of anxiety.
- Tur, Feridun (2008). "Yeni Sanayileşen Ülkelerin Kalkınma Perspektifinin Yeni Ekonomik Düzen İçerisindeki İşlerliği: Güney Kore Örneği", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı İktisat Politikası Bilim Dalı.
- Tüylüoğlu, Şevket ve Çeştepe, Hamza. (2004). "Kalkınma Teorilerinin Temelleri ve Gelişimi", Kalkınma Ekonomisi Seçme Konular, Sami Taban, Muhsin Kar (Editörler). Bursa: Ekin Kitabevi.
- Yücel, Doğuhan Murat. (2016). "Kalkınma Nedir Ekonomik Gelişmişlik", <Http://Www.Dmy.İnfo/Kalkinma-Nedir/> (07.04.2016)

WEB siteleri

- <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/CLASS.XLS>
- http://www.servat.unibe.ch/icl/ks00000_.HTML (21.01.2016)
- <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/752055.stm>
- http://english.hani.co.kr/arti/english_edition/e_national/184219.html
- <http://www.britannica.com/biography/Roh-Tae-Woo>
- <http://www.britannica.com/biography/Roh-Tae-Woo>
- <http://www.mfa.gov.tr/guney-kore-siyasi-gorunumu.tr.mfa> (Erişim: 28.01.2016)
- http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160127_yolsuzluk_endeksi_2015
- <http://www.transparency.org/cpi2015>
- http://www.unescap.org/unis/press/G_05_00.htm
- <https://www.google.com.tr/#q=T%C3%BCrkiye'nin+n%C3%BCfusu/>
- <http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>

<http://www.gazetevatan.com/cok-hizli-yaslaniyoruz--697237-ekonomi/>
<http://www.economist.com/node/14743589>
<http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>
<https://www.google.com.tr/#q=g%C3%BCney+kore%27nin+n%C3%BCfusu>
<http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18661>
<http://webrazzi.com/2015/08/06/turkiye-ar-ge-harcamaları-oecd-listesi/>
<http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=BLI>
<http://www.iktisadi.org/orta-gelir-tuzagi.html>
http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150513_oecd_egitim_rapor
<http://www.istatistikleri.org/nufus/dogum-olum-istatistikleri/oecd-ulkeleri-ve-turkiye-bebek-olum-istatistikleri/>
<http://www.oecdbetterlifeindex.org/topics/life-satisfaction/>
<http://hdr.undp.org/en/composite/GDI>
<http://hdr.undp.org/en/composite/GII>
<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index-hdi>
http://hdr.undp.org/sites/default/files/2015_human_development_report.pdf (Erişim: 21.01.2016)
www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18727
www.turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=31456
www.maliye.gov.tr/YillikEkonomikRapor/Y%C4%B1ll%C4%B1k%20Ekonomik%20Rapor%202005.pdf
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18621>